

Երև. 4. Ս. — Բուսմանյ Թատրոն . . .	289
ՕՍՍԻՆԱՆ. — Փիմզուլ. Թրգմ. 4. ԱՐՄԵՆ. ՂԱ- ՋԻԿԵԱՆ . . .	294
ԱՄԵՐԱՆ. 4. Ղ. Մ. — Արշալոյս և Արեւիկը լու- սաւորութիւն չայոց . . .	303
ՄԱՐԵԱՆ. 4. Ս. — Աշխարհամոլութիւն. Cosmo- gonia . . .	309
Երև. 4. Ս. — Հայ Բժշկարանը . . .	314

H. F. B. LYNCH. — Armenia travels and stu- dies. Թրգմ. ՄԱՐԵԱՆ. 4. Ս.	316
ՏԱՆՂԷ. — ԺԲ եղբ. Ծովթորոյ պարունակ. Բաժանորդ. ընդդէմ ընկերին. և այլն: Թրգմ. ՂԱՋԻԿԵԱՆ. 4. Ա.	319
ԳԱՄԻՈՆ ՖԱՄԱՐՈՆ. — Երկիմը և երկիր. 323	
ՅՈՎՍԵՓ ՏԻԱԳՈՅԱՆ. — Իմլպէս Տերիմիքը. Թրգմ. 4. ԱՐԻՍՏԱՍԿԷՍ ՔԱՆԴԱՆՏԵԱՆ	328
ՀԱՅԿԻԱ ՀԱՅԴԻՅԵՍ	333

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ*

87. Հետեւեալ գրութիւնը կը ստանանք «Բա-
նասէր» խմբագրապետէն.

ԲԱՆԱՍԵՐ ԱՐՄԱԹԵՐԻ ազգային, գրական և
գիտական. — «Բանասէր» յարգելով Ժողովր-
դական և գրական անձանց դիմաւորը, կը
խոստանայ յառաջիկայ տարեշրջանէն (1902
Յանուար) սկսեալ հետեւեալ նոր ծրագրով
հրատարակուիլ.

Ա. «Բանասէր» նախ պիտի հրատարակէ
ազգային յառաջդիմութեան վերաբերեալ խմբ.
ընդհանրական աշխութիւններ.

Բ. Բանասիրական յօդուածներ՝ ազգային
պատմութեան և մատենագրութեան վերաբե-
րեալ.

Գ. Օտարազգի նշանաւոր հանճարներու զը-
բանաց խորագմանութիւններ.

Դ. Հայ աշխարհագրական և ազգագրական
յօդուածներ.

Ե. Նոր հրատարակուած գրքերու վրայ քնն-
նադատական տեղեկութիւններ.

Զ. Եղբարանական և ասուգրանական յօ-
դուածներ.

Է. Ազգային լրագրութեան մէջ տեսնուած
կարեւոր յօդուածներու վրայ դիտողութիւններ.

Ը. Գիտական նորութիւններ.

Մասնաւոր կերպով կը յայտարա-
րենք մեր ընթերցողաց որ Յանուարէն սկսեալ
«Բանասէր» վերոյիշեալ ծրագրով ԱՐՄԱԹԵՐԻ
պիտի վերածուի, իւրաքանչիւր անգամ տալով
32 էջ: Եւ՝ ինչպէս որ կանխաւ խոստացեր
էինք, «Բանասէր» ինչ ինչ յօդուածները պատ-
կերապէս պիտի հրատարակենք:

Թերթին գինն առ այժմ՝ նոյն կը մնայ, այս-
ինքն՝ տարեկան 15 ֆր. = 6 ռուբլ. բայց եթէ
բաժանորդներու թափման զմեղ խրախու-
սէ՝ այն առին կը խոստանանք 10 ֆրանքի
իջնել:

Կը խնդրենք խմբահաւար մեր պատուական
պաշտանակիցներէն՝ որ բարեհաճին իրենց թեր-
թին մէջ հրատարակել մեր ներկիւր ծանուցումը:

Մեր հասցեն է՝ Basmadjian

112, Bd. Rochechouart.
PARIS

88. Լրագրութեան մէջ ծանօթ Պ. Մ. Ալեքիար
հետեւեալ գրութիւնը մեզ յղած է:

« ՓԱՐՈՍԻ առաջին տարեշրջանի վերջին 101րդ
թիւին մէջ, 28 Մայիս 1898, խմբագրութիւնն
կ'ըսէր՝

« Յառաջիկային վերապահելով Փայտսի մէջ
« տարուան մէջ կատարած բարոյական դերին
« վրայ խօսել, կը փութանք յայտարարել որ
« Փայտսի երկրորդ տարեշրջանը սկսելէ առաջ՝
« Հիմնական ինչ ինչ կարգապահութիւններ ան.
« հրածելու ըլլալուն, ամբողջութեամբ ժամա-
« նակ մը զարգացնել անոր հրատարակութիւնը՝
« այդ ժամանակամիջոցին մէջ պէտք եղած մի-
« ջնջները ձեռք առնելով՝ սպասուցնելու հա-
« մար — եթէ երբեք կարելի է — Եզրագրութի
« միակ թերթին կանխուար հրատարակու-
« թիւնը »:

Այս օր ուրախ ենք կարենալ աւետելու մեր
եզրագրանակ սերելէ ազգայիններուն թէ երեք
տարեի վերջ, իրագործուած կը առնենք մեր
փափաքը որով կարելի կ'ըլլայ մեր վերսին
սկիւր Փայտսի երկրորդ շրջանի հրատարակու-
թեան՝ շուրհէ այն թանկագին աշխատութեան
գոր մեզ կ'ընծային մեր բարեկամները, մեր
զօրծին համակուրդները և ամեն առինքն որոնք
իսկապէս իր նպատակին ծառայող թերթի մը
վերաբեման ցանկացող են:

Մեր առաջին թուոյն վերապահելով խօսել
այն ամեն կարգապահութիւններու վրայ որոնք
այս անգամ հիմնական կանխուար և փայլուն
պիտի ընեն մեր թերթին վերաբեման, ներ-
կայիս պատիւն ունինք ծանուցանել թէ Փա-
յտսի Բ, տարեշրջանի առաջին թիւը հրապա-
րակ պիտի ելլէ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1901
1901 և պիտի հրատարակուի շաբաթը երեք
անգամ, չորեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ
օրերը, նախկինն աւելի մեծ ծաւալով և եւ
գրագրութի ու պատասխանի լաւագոյն գրի-
ներու աշխատակցութեամբ:

Յուսաւով որ պիտի հաճեք ձեր համակու-
թեամբ քաջալերել մեր այս նոր ձեռնարկը հա-
ճեցէք ընդունիլ Տ. . . , մեր յարգանք հա-
ւատին: — Հիմնադիր — Տնօրէն Փայտս լրագր
Յ. ԱԼԵՔՍԱՆԴ

* Եար. տնո Օգոստոս 1901 :

89. Եւրոպայի հայ ուսանողաց Միութիւնը հաւաքած է 7000 ֆրանք, որով պիտի հիւստարակէ սոսուարահատոր զինք մը որուն նպատակն պիտի ըլլայ Հայը Եւրոպային ծանօթացնելը:

90. Փեդրպուրիի հայ դպրականները ազգին անտերունչ հիւանդներուն համար հիւանդանոց մը կը հաստատեն:

91. Կըտուի թէ չնորհիւ Վահմ. Կարապետ Պէյլէյիզեանի, Աղեքսանդրիոյ ազգաստեղծործ հայերը գործ պիտի դառնան մանեղով տեղւոյն նորահաստատ մանարանին մէջ:

92. Փարիզաբնակ Սամուէլեան եղբայրները, Իսկիւտարի մէջ ազգայի կրթարան մը հաստատելու համար 600 սակի արեւողութեամբ տուն մը նստիւած են:

93. «Իրաւունք» թերթին կ'իմանանք որ «Արմէնիա» ի խմբագիր Մ. Փարթուզլուանի որդին Պ. Վահան յաւըրէ է փայտէն քննաթեմայ մը գործադրելի իր դասին բոլոր ֆրանսացի աշակերտակիցները և ստանալ Բոն Կէք-սէյանը:

94. Պաշտօնի դրամատեր Գ. Տէր Մարգարեան, Զանգեզուրի Նորաշենիկ գեղին մէջ 20,000 ռուպլի արծաթաթեմամբ վարժարան մը կանգնել կու տայ, մի և նոյն բարեգործը այդ դպրոցին տարեկան ծախսոց համար որչաժ է նոյնպէս ամէն տարի 1200 ռուպլի տալ:

95. Փարիզու մէջ Պ. Ե. Օսեան սկսած է Ազատ խօսքի անուան դաւաճական փոքրադիր միութիւն մտական հասկէս մը հրատարակել:

Պ. Ե. Ե. Տ. Ե. Ր.

ԱՆՏԻՈՍ-ՏԻԻՍՈՆԻ ՌԵՂԵԼԻ ՕԳԱՊԱՐԻԿԸ.

— 1900ին Պ. Հնդիկոն Տէուչ 100,000 ֆր. վարձք խառնացու անոր՝ որ ուղղելի օգապարիկով Saini Claudէ սկսեալ կէս ժամուան մէջ Եյթիլի աշտարակին շուրջը կրկին անգամ դառնալէ վերջը՝ մեկնած անկը վերադառնայ:

Պարզելի Պ. Սանդուս-Տիւման իրեն շինած թիւ 3. օգապարիկով յունիս 13ին փորձեց այն նուէրին արժանանալ:

Իւր զլանաձեւ օգապարիկը 34 մեդր երկայն է. 350 խորանարդ մեդր ծաւալ ունի: Այս մեծաւորին զլանին մէջ կայ օստից փոքր զանգը մ'աւել Գլանէն վար պղղպատէ թիւերով կախեալ ողնափայտ կայ՝ ուր դեմեղուած է չորս միոցով լարաիւղէ շարժիլ մը՝ 16 ձիււ զորութեամբ: Յառաջ միջը պատուաւոր չորս մեդր տրամագիծ ունի. սա մէջ վայրկեան մէջ 200 շրճան կը կատարէ: Աղնափայտին մի ծայրը կախեալ կողով մը կը տեսնուի՝ ուր կը բազմի հնագէտը՝ պատուակէն վեր ետանդիկէն դեակ մը

կայ, իսկ յետակողմը չուաններով կախեալ ծանրոցը տեղադրուելով՝ օքանաւը վեր կամ վար ըսնելիք ուղղութեան կը նպաստէ:

Գիտնականաց, հանդիսատեսից և Պ. Տէուչի ներկայութեամբ, Պ. Սանդուս S. Claudէ ժամը 6:54ին կը բարձրանայ, յաւըրութեամբ կրկին անգամ Եյթիլի շուրջը կտրելէ վերջը՝ վերադառնալուն միջոց, շարժիլ մեքենան կը վստասի, փոշի հովին հակառակ կը պատերազմի, և զրեթէ մէկ ժամուան մէջ, մեկնած տեղւոյն մտնել հարկադրի օգապարիկը ճաթեցնել: Ծառի մը վրայ կ'իջնայ, ուսկից սանդուլով՝ անջատ վար կ'իջնայ: Անխոնջ գիտնականը այժմ ճրգ օգապարիկ մ'աւել շինելու ետեւէ է. կը յուսացուի որ իւր ճիւղը յաղթանակէ:

ԱՐԵՒԱՅԻՆ ՇԱՐժԻՉ ՄԵԲԵՆԱՅ. — Յիրաւի առասպելական կը թուի՝ Արքեմիզեան Հուով-մայեցեաց նաւերը մասնաւոր հայերեւելով այրերուն պատմութիւնն: Բայց այժմ Միացեալ Նահանգաց Los Angeles տեղւոյն մէջ սկսած են զայն գործադրել:

Փանի մը չափազեալ 1,388 պատի հայելիներէ կազմեալ՝ բոլորածեւ սկուտեղ մը շիներ են, Հայերեւելուն վառարանները՝ այնպիսի ճարտարութեամբ դրուած են որ արեւու ճառագայթները մի և նոյն կէտի վրայ կեդրոնացնելով՝ ստառիկ ջերմութիւն առաւ կու զայ: Սկուտեղին տրամագիծը 10,50 մեդրի կը հասնի, ծխնիի մը վրայ յեղած է՝ ու մակերայնայթը ինքնաշարժար միշտ դէպի արեւ կը դառնայ՝ ուղղաշայեաց դիւրով՝ որով միշտ արեւու ճառագայթը իրան կը ցրտանան: Սկուտեղին կեդրոնէն վեր՝ և մեդր երկայնութեամբ կախեալ մը կախուած է՝ որ 300 լեւոր ջուր կ'ընդունի: Արեւու ճառագայթից հայերեւելու վրայ ջուրանայով՝ ջերմութիւնը կաթոսայի վրայ կը կեդրոնանայ, ասով ջուրը կ'եռայ, կը շոգանայ, միոցը կը շարժէ և 10 ձիււ զօրութիւն ունեցող շարժիլ մը կը սկսի գործել: — Ծառքը նուազ, օգուտը մեծ:

ՄԱՏՏԵՆԱԿԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԱԿԵՐՏ. — Փիլիսոփային աշակերտը. գրեց Բոյ Պոյրժէ. Թարգ. Օննիկ Զիֆթի: Սարաֆ. Կ. Պոլիս. տպ. Նան Կ. Պերպէրեան 1901. Գինն 7 ղրուշ:

ԱՊԱՅՅԵԱՆ Կառակի պատմութիւնը. Նոր Նախ-իշխան. տպ. Եշք. Յ. և Ս. Աւագեաններ: 1901. Գինն ?

ԱՅՏ ՈՒՒ. Գրեց Բժշկ. Վ. Արծրունի. Գինն է 6 կոպ. Թիֆլիզ. տպ. Վրաց հրատ. Ընկ. 1901.

ՔԱՇԱՆՔԱՊԱՅԱՆ Խնդրի շուրջը. գրեց Մ. Ք. Մելեան. Թիֆլիս. տպ. Մ. Վարդանեանցի. 1901. Գինն է 50 կոպ.:

ԻՂՁԲ ԸՂՁԱՑԻՆԱԼԸ Ի Գրիստոս Գիտուէ Ի